

چکیده

خسارات و آلودگی های زیست محیطی از معضلات این روزهای کشور ما محسوب می گردد، گسترش دامنه فعالیت های صنعتی و فنی و کشاورزی و رشد بی رویه ماشین آلات و کارخانه ها به این آلودگی ها افزوده است. این خسارات و آلودگی ها که روز به روز بر میزان آن افزوده می شود، موجب نگرانی نهاد های دولتی شده است. همچنین این خسارات تبعات منفی برای زندگی مردم در پی داشته است. که این امر منجر به تصویب اسناد زیست محیطی فرامنطقه ای و تصویب کنوانسیون های مختلف گردیده است. پژوهش حاضر با روش تحلیلی -توصیفی به مسئولیت مدنی ناشی از خسارات زیست محیطی در حقوق ایران اختصاص یافته است؛ یافته ها نشان می دهد، قانون مسئولیت مدنی که مبنای تقصیر را پذیرفته یک قاعده عام است که بیشتر موارد مسئولیت مدنی را دربر می گیرد، ولی در مواردی، مسئولیت نوعی یا بدون تقصیر نیز در قوانین ما پذیرفته شده که استثناء بر قاعده عام مذکور می باشد. بنابراین علاوه بر نظریه قابلیت استناد ضرر به فعل زیانبار (تقصیر)، مسئولیت بدون تقصیر هم در خصوص جبران خسارات زیست محیطی در حقوق ما کاربردی می باشد. ضمناً مشخص شد که ماهیت خسارت های زیست محیطی در حقوق ایران ماهیت چند گانه دارد.

کلید واژه: مسئولیت مدنی، تقصیر، ضرر، فعل زیانبار، خسارت زیست محیطی، ضمانت اجرا